

8 June
wisni

Пролетарі всіх країн єдняйтеся!

Освободжене робітництво має бути ділом самих робітників!

РОБОЧИЙ НАРОД

ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІАЛ ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ В КАНАДІ.

The Working People
P.O. BOX 3658. WINNIPEG, MAN.

ORGAN of the UKRAINIAN SOCIAL DEMOCRATIC PARTY in CANADA.

PLK X. Ч. 44. СУБОТА, 1 ЧЕРВНЯ, 1918. WINNIPEG, MAN. SATURDAY, JUNE 1st, 1918. No. 44. VOL. X.

ПОСВЯТІТЬ ЦІЛИЙ ЧЕРВЕНЬ ЕНЕРГІЧНОМУ ЗБИРАНЮ ДАТКІВ На УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ!

Український Працюючий Народе!

РОБІТНИКИ, ФАРМЕРИ І УСІ В ПОТІ ЧОЛА ПРАЦЮЮЧІ ТОВАРИШІ!

Чи чуєте Ви той могутній грім тисяч і тисяч армат, що гремлять нині на великих боєвищах сучасного світа?

То ж хвалу і подяку кайзерів і царів возвіщайте вони, ні! Се серед некоего гуку страшних смертоносних орудій і розпухлого зойку тисяч раніших борців хитають ся, падають та розсипають ся в порох основи старого й струпилого деспотичного і авторитарного ладу.

Того ладу, серед якого кайзери і царі з своїми катями-гнобителями оплавають в усіх розкошах, а мільони робочого народу пропадають марно серед невинних житєвих злиднів, визиску і несправедливості.

Та неправда і неволя падають, а на їх місці знімається на наших очах нова сила — правда і воля. Товариші Робітники і Фармери! Тим великим будівничим, що заходять ся оперти будову людського життя на правді і волі є ми самі працюючі люди усього світа!

На руцях старого і пережитого ладу, опертого на кривдах і муках, на горю і неправді, на терпінні і сльозах мільонів катованих рабів, побудуємо світ Волю, світ Любови, світ Правди і світ Краси — МИ, освіджені робочі люди усього світа!

А у змаганні за Братерство, Рівність і Свободу наш Прапор буде червоний, — символ сьвятої робітничої крові, пролитий катями, а гаслом нашим, сильнішим від кайзерів-царів будуть отсі чарівні слова новітнього євангелія:

**ВІЛЬНИЙ І СПРАВЕДЛИВИЙ ЛАД У СВІТІ!
І ОВОЧІ ПРАЦІ ДЛЯ ТИХ, ЩО ПРАЦЮЮТЬ!**

Товариші Робітники і Фармери! Дім і ми, українські робочі люди, глядімо і ми на стрічу того нового Світа! Готуймо ся на велике діло та єднаймо ся в численні й гарні впорядковані ряди свідомих будівничих кращого людського аїта.

А вивидним знаком нашої зрілості, свідомості і єдності хай стане в осередку Канади величавий **УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ ДІМ**, величній і пишний Сьвятині Українського Працюючого Народу, осередок нашої організаційної й культурно-просвітної праці!

Товариші Робітники і Фармери! Український Робітничий Дім в Вінніпегу, який ми, українські працюючі люди збудуємо ще сього року коштом около \$50,000 (п'ятьдесят тисяч), буде не лише приміщенням для нашої друкарні й нашої до-рогої газети "Робочого Народу", буде не лише місцем збору для українського робітництва міста Вінніпегу та величавою театральною салею для усіхких свят, концертів і вистав, — але він буде справдішою Робітничою Сьвятиною для усього українського працюючого народу в Канаді, осередком і жерелом високої культури, знання і правди, якої

досі не дав нам ніхто з дотеперішних наших кривдників і темнителів, стане **ПЕРШИМ УКРАЇНСЬКИМ РОБІТНИЧИМ УНІВЕРСИТЕТОМ**, в якому голосити меть ся слова правди і науки, які єдино визволять нас із кайдан дотеперішного рабства й піднесуть нас на верхи туземного духового і матеріального щастя і добробуту.

Ось таку то Робітничу Сьвятиню побудуємо ми, Товариші, ще сього року в Вінніпегу! Прегарні лоти (66x107) в найкращому місці північного Вінніпегу (при перехрестю улиць МекГрегор і Пріятард) вже заплачені (ціна \$2,350.00), а в нашій касі лежить готового гроша понад \$3,000.00. **Роботи на лотах вже почали ся:** день в день працює там без усякого винагородження пересічно около двадцять товаришів, — усі завязі борці за кращу долю і волю, члени місцевого Відділу У.С.Д.П.

Честь їм та слава віковична, що тихо та без розгласу складають на жертвеннику нашої спільної кращої будучности не лише свої тяжко і гірко запроцьовані гроші, але ще й помагають при будові своїми мольотистими руками, умученими і так в важкій шоденній праці в користь капіталістів... Та пам'ятайте, Товариші, що і тих **П'ЯТЬ ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ** з горою зложили також майже в цілості **самі українські робітники міста Вінніпегу!** Певно — ми тим не гордімо ся, але навпаки — свідомі наших високих цілей і ідеалів і одушевлені надією сьвятої будучности не лише для нас самих але й для усіх наших в поті чола працюючих Товаришів і Товаришок, на усьому світі — заявляємо привселюдно, що на ту нашу найпершу і найсвятішу ціль **зложимо ще раз таку саму суму**, однакє всея таки попри те ми позволимо собі отсею дорогою звернути ся і до усіх Вас, Дорогі Товариші і Товаришки в Канаді з отсею горючою просьбою:

Український робочий Народе в Канаді! Поможіть нам у велику хвилю Воскресення Робочого люду на усьому світі, допоможіть нам добрим словом і ділом при будові Сьвятині Науки Українського Робочого Народу в Канаді, допоможіть **скоро і щедро**, аби з чорної канадійської землі вистріляли скоро величній і пишній мури чудового **Українського Робітничого Дому** — на честь, на славу і на пожиток усього працюючого люду, а на безсильну люті і немилучу загибель усіх його ворогів!

Товариші! Не відгайтеся у ту велику хвилю від спільної праці та не вдовольтеся тим, що ось — мовляв — "я вже своє дав"... Але хай кожний з нас, освідженних людей, складає свою жертву та хай рівночасно і стає справдішим Апостолом великої Справи, й хай з найбільшим самопожертвуванням працює серед своїх товаришів і знайомих, аби скоро вже в усьій широкій Канаді не було і одного українського робітника і фармера, який не жертвував би бодай найменшою лепти на нашу Робітничу Сьвятиню!

А коли так, Товариші, попрацюємо лише короткий час, тоді і не оглянемо ся, як у касі Українського Робітничого Дому найдуть ся десятки тисяч доларів, й осіною порою усі ми загостимо вже до **власної хати!**

Хай жеж високо і пишно повіває в лучах Сходячого Сонця Воля, Правди і Справедливості Червоний Прапор працюючого народу усього Світа, й хай в осередку Канади виростає величній Сьвятині Українського Робочого Народу, видимий знак і задаток **НОВОЇ ДОБИ** — доби **ОСВОБОДЖЕННЯ ПРОЛЕТАРІАТУ!**

До праці отже, Товариші! До праці!
Хай живе Український Робітничий Дім!
Хай живе працюючий люд усіх країн й усіх народів!
Хай живе Братерство, Воля, Рівність і Справедливість!
Хай живе Новий Світ — під управою і повною контролею працюючого Народу!
"РОБІТНИКИ УСІХ КРАЇН І НАРОДІВ ЛУЧІТЬ СЯ РАЗОМ!"

ЗА ЕКЗЕКУТИВУ КОМІТЕТУ БУДОВИ РОБІТНИЧОГО ДОМУ.

Др. Ол. Сушко
Он. Будник
А. Писаренко

П. Лотоцький
І. Навізіський
Л. Михайловський

Є. Сікорський
Д. Стеншин
І. Осадчук

ЧЛЕНИ КОМІТЕТУ БУДОВИ УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ДОМУ

А. Дзьола
В. Н. Колісник
Г. Яловега
П. Лютак
Д. Лобай
І. Рогатинський
В. Кучмій
М. Скрипник
В. Панчук
Н. Харчина
І. Тимошук
А. Белконський
Я. Шастал
Ф. Ухач
І. Вакалок
Т. Кульчицький
М. Попович
С. Хвалібога
М. Боярчук
П. Алан
І. Шидловський

Г. Сидор
М. Зміювський
А. Танцовний
А. Хома
Т. Барницький
І. Миланюк
Варка Шеборинська
К. Гнатів
П. Палок
М. Німлюкович
А. Диня
Н. Шульський
І. Даниленко
Д. Білдас
Ліна Цибій
Анна Гіра
Параска Кравченко
Ф. Турчин
І. Бойко
Е. Поліщук
О. Хоміцький

**НІМЦІ ДИШЛИ ДО
РІКИ МАРНИ.**

ПОСУНУЛИ СЯ ВПЕРЕД
О 20 МИЛЬ.

ПАРИЖ, 31 мая. — Німці посунади ся вперед аж до **Le Chate** близько ріки Марни, а се є около 20 миль від лінії, з якої они почали офензиву.

Німці хвалять ся, що забрали в полон 35,000 воєнних в'язнів і багато добин.

Аліянські вожди однак не тратьте спокійного самоупевненія.

**НІМЦІ МАЛО ЩО НЕ ЗЛОВИЛИ
ФРАНЦУСЬКОГО
ПРЕМ'ЄРА.**

ПАРИЖ, 30 мая. — "Петіт Журнал" пише, що прем'єр Клемансо ледви втік вчера від німецьких рук. Він опустив очі місце на фронті лише кілька мінут перед прибутєм німецької патрулі, складавшої ся з 40 уланів.

Коли Німці увійшли до мало го міста, прем'єр шойно його опустив. Газета додає, що вони зловили кількох Французів, включно з одним генералом, який оглядав позиції при допомозі далековиду. Генерал зівстав убитий в боротьбі.

**НІМЕЦЬКІ ЛЕТУНИ КИДАЮТЬ
БОМБИ НА ШПИТАЛІ.**

З американською армією на французькій фронті, 29 мая (через Асошіейтед Прес). — Німецькі летуни мінувшої ночі умисно кидали бомби на шпиталі, в яких були десятки Американців і сотки Французів, слабих і ранених. Шпиталі є в місті багато миль поза фронтом.

Одна французька доглядачка хорих зістала убита а одна ранена, правдоподібно нещасливо. Кількох цивільних умрло від ран.

**В ФІНЛЯНДІ ПАНУЄ "БІЛИЙ
ТЕРОР".**

Ув'язнено 70,000 горожан, з яких обходять ся брутально. Більшість з них соціял-демократи.

ЛОНДОН, 30 мая. (через о-тавську агенцію Райтера). — Російська бездротна депеша каже, що центральний комітет фінляндських робітників протестує проти "білого" терору в Фінляндії і заявив, що 70,000 горожан, більшість з них соціял-демократи, включаючи 30,000 цивільних, зістали ув'язнені і брутально трактовані. Одного дня убили 158 жіночних в'язнів.

Фінляндське військо, спомо-

гане Німцями, почало страшно, загально різно в'язнів.

Одного дня убито 158 жіночних в'язнів. Богато сестер милосердя Червоної Гвардії зістали убиті без суду.

Воєнні полєви суди все це за суджують масово особи на смерть. Фінляндський пролетар кличе до цивілізованого світа в імя людськості здержати скажений "білий терор".

**НІМЦІ ДУСАТЬ ГАЗОМ ЦІЛІ
УКРАЇНСЬКІ СЕЛА.**

ЛОНДОН, 31 мая. — Депеша з Петрограду до "Дейли

Експрес" доносить, що Німці, подавлюючи репресіями селянські бунти на Україні, наповнили газом кілька сіл недалеко Києва. В сей спосіб, додає депеша, цілі громади зістали подушені газом.

**ПІДВОДНА ЛОДКА ЗАТОПИЛА
ТРАНСПОРТОВИЙ
КОРАБЕЛЬ.**

101 осіб згинуло. ЛОНДОН, 30 мая. — Бритійська адміралція оголосила в середу вночі, що ворожа підводна лодка затопила транспортний корабель Leasowe Castle, поему 9,737 тон.

Корабель зістав затоплений 26 мая. Затонуло 101 осіб, між ними 13 військових офіцирів і 79 інших жовніврів. Затонули також капітан корабля, два оператори бездротного телеграфу і шість матрозов.

**НІМЦІ СТРАТИЛИ НА ЗАХ.
ФРОНТІ 252 ЛІТАКІВ ЗА
ОДИН ТИЖДЕНЬ.**

ВАШИНГТОН, 29 мая. — На підставі відомостей отриманих тут сьгодні британською міцією, аліянські авіатори на західнім фронті спустили на землю за тиждень, скінчивший ся 23 мая, 252 німецькі літаки.

ВЖЕ ВИЙШОВ І ВИСИЛАЄТЬ СЯ ПРЕКРАСНИЙ І ВЕЛИКИЙ "РОБІТНИЧИЙ КАЛЕНДАР", ЯКИЙ ПОВИНЕН БУТИ В РУКАХ КОЖДОГО УКРАЇНСЬКОГО РОБІТНИКА І КОЖДОЇ УКР. РОБІТНИЦІ. --- ЦІНА ЛИШЕ 50 ЦТ. --- ЗАМОВЛЯЙТЕ СЕЙЧАС В РЕД. "РОБОЧОГО НАРОДА".

"ВОТОВУНЬ НАРОД"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

D. Moysink, Managing Editor and Manager.
Phone St. John 1465
Subscription \$2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша з Америки соціал-демократична
часопис, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.
Виходить два рази на тиждень.
За редакцію і адміністрацію відвідає Д. Мойсик.

Річна передплата на "Р.Н." вносить \$2.50
Рукописи не звертає ся.
ПЕРЕДРУКИ ДОЗВОЛЕНІ ЗА ПОДАНОМ ЖЕРЕЛА.
ЗА ОГОЛОШЕННЯ РЕДАКЦІЯ "Р.Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ВОТОВУНЬ НАРОД"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

НА ЗЛОБОВДІВНІ ТЕМИ.

БЕЗКАРНА ШКІДЛИВА ДІЯЛЬНІСТЬ.

Власти пильно слідять за всякою діяльністю шкідливою
державі під теперішню пору.
За всяку таку, часом лише запідозрілу діяльність, строго
карають.

А прецінь найбільше шкідлива робота уходить безкарно.
Бізнесмени, фінансисти і політики прямо пхають Кана-
ду в сей страшний час в безодню, і хоч всякий се бачить, вся-
кий про те знає — ніхто не сьміє потягнути їх до відвічаль-
ности.

Скільки то вже протягом цієї війни не писало ся і не гово-
рило ся про ті прямо неімовірні великанські зиски, які канаді-
ські експлоататори тягнуть з населення; але щоб ті експло-
атації положити кінець, влади не тільки що не поробили від-
повідних кроків, але ще й допускають увесь час політикам
використовувати ситуацію в користь експлоататорів.

Ось в останній час визначено цифрами великанські зиски,
які тягнуть з населення властиві мільяри.
А чи спішають влади запобігти тому очевидному равова-
ню населення?

Сего зовсім не видно. Так як і попередню, так само і те-
пер певна частина преси про сю справу закривала, людність по-
стогне, і, здасть ся, на сьому скінчить ся.

А "двоногі свині" дальше заохочують ся жиром в той час,
коли все населення аж стогне від всяких небувало важких тяга-
рів.

І замість того, щоб влади робили кроки задля охорони
населення від протесту рабунку хижаків-експлоататорів, ми
бачимо, що ситуація щораз то більше погіршає ся і зиски тих
последних з року на рік зростають, а в парі з тим зростають і не
достачі людности.

Не вистарчить видавати всякі розпорядження відносно по-
живи для людности; треба добре торкнутись тих, що держат
поживу в своїх руках і роблять на ній неімовірно великі зиски.
Не вистарчить годитись з зелізнодожними магнатами і фінансис-
тами на їхню користь, пора подумати про людність Кана-
ди.

Не вистарчить оподаткувати лише такі предмети і проду-
кти, при купні яких податок заплатають убожші верстви населен-
ня; але треба піти вже що найменше в слід других альянтських
держав і оподаткувати ті величезні доходи, які тягне в тепері-
шню хвилю горстка "двоногих свиний".

Не схоже правительству на се звернути серйозної уваги, то
до того повинно заставити його само населення доміняти.

"НАШИМ" ГАЗЕТАМ.

"Власний кореспондент" "Канадського Русина", що "має
честь бути кореспондентом" той часописи і "має честь" "бло-
фувати" канадських католиків "власними" телеграфічними
донесеннями про новини зі старих лондонських газет, але не
має чести вивинити свого назвиска, "справляє похибку миль-
них тверджень редакторів "Робочого Народу" в той спосіб,

ВОСННІ ПРИГОДИ НІМЕЦЬКОГО ДЕЗЕРТИРА.

(Продовжен.)

XI.

МАРШ ДО БОЮ НАД МАРНОЮ — В ЛАПКУ.

Маленьке село Pognu в половині дороги між
Chalons-sur-Marne і Vitry-le-Francois, не дуже
мало ся як Cherу, як се ми побачили увійшовши
до нього о дев'ятій годині рано. Ми тепер зна-
ємо приблизили ся до речучих армат. Легко ра-
нені жовніри, що вертали назад і ті, що були
при амуніційних коломнах казали нам, що на
захід від Vitry-le-Francois ведеть ся страшний
бій. О четвертій годині по полудни ми прий-
шли до Vitry-le-Francois, після дійсно насильно-
го маршу. Ціле місто було переповнене рана-
ними; кожний будинок, костел і школа були по-
вні раними жовнірів. Само місто не було ушко-
джене.

Тут Німцям, як було видно, дуже лихо вело
ся, коли нам без відпочинку приказано йти до
бою на захід від Vitry-le-Francois. Ми наблизив-
ли ся до боевої лінії на віддаль трохи більше
чим двох миль і тут опинились ся перед кур-
тиною ворожого огню. Страшний град куль
прямо орав кождо ступу землі. Тисячі трупів
німецьких жовнірів свідчили про ті великанські
втрати, які Німці понесли підчас послання на по-
міч всіх спосібних резерв. Французи старали ся

що не подає жадного дійсного спростованя.
Ньюйорський кореспондент "Канадського Русина" каже,
що свою "новинку" про делегатів Ради Робітничих і Жовнір-
ських Депутатів на Україні подає на основі телеграм, поданих
лондонськими газетами. Але він ані не подає назвиск тих га-
зет, ані не цитує тих телеграм, яких, крім нього, не бачив і не
читав мабуть ніхто більше.

Редактори, а зглядно тимчасові наемні заступники редак-
тора "Канад. Русина", хоч додають до того спростованя свого
таємного кореспондента в троє більше свого "мудрованя", а
власито якраз ім лицюючої лайки на "Роб. Нар." також спра-
ви зовсім не пояснюють, але її ще гірше затемнюють.
При тім не обійшло ся, як звичайно, без того, щоб щось не
набрехати. І так ті "екстра-редактори" пишуть, що "Роб. На-
род" не раз передруковував телеграми від нашого кореспон-
дента".

Нехай же ті "екстра-редактори" будуть "чесними католи-
ками" і подадуть хоч дві-три таких телеграми від "свого вла-
сного кореспондента" передруковані в "Роб. Народі". Нехай
люди знають як то ті дробі з "Роб. Народу" послугують ся те-
леграмами кореспондента "Кан. Русина" і ще його лають, або
як то ті "екстра-редактори" "Канад. Русина" нагло брешуть.

Бо, діло ось в чім. "Роб. Народ" має новинки з різних ан-
гліських, російських і других газет зі Злуч. Держав такі, як
яких або зовсім не подає канадська англ. преса, або подає ду-
же скорочено. І "Роб. Народ" з суботи часто містить такі новин-
ки, які "Канад. Русин" дїстає "телеграфічно" від свого корес-
пондента доперва на слідуючий тиждень. Ми, однак, не ка-
жемо, що "Канад. Русин" перебірає ті новинки з "Роб. Наро-
да" і містить їх немов би то від "свого власного кореспонде-
нта".

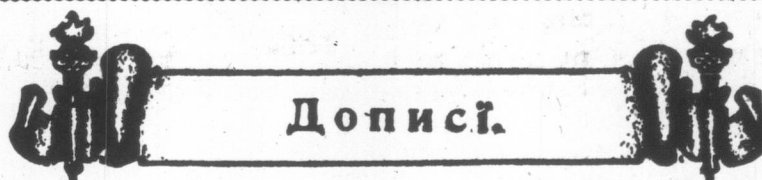
Але правдою є, що "Канадський Русин" таки передруко-
вує з "Робочого Народу" не лише новинки, але й статі. І що
найгірше, "К. Р." передруковує статю і не подає, що він взяв
її з "Роб. Народу". А се називає ся крадіж.

І таку крадіж ми "Канад. Русини" сьчас же докажемо.
Іменно в 22 числі, з 29-го мая с. р. "Канадський Русин" в ці-
лості передруковує редакційну статю з "Робочого Народу"
п. з. "Важке розпоряджене отавського правительства" в якій
"Роб. Народ" пояснює відоме розпоряджене отавського пра-
вительства, яке відноситься до молодих мужиц і подає його
найважливіший зміст.

Що до статей передрукованих часто з "Роб. Народу"
многими укр. часописами ми нічо не маємо, если ті часописи
подають жерело, з якого они їх передруковують. Але за кра-
діж статей ми будемо завігда всяку газету п'янувати. При
нагоді пригадаємо се й "Канадському Русини".

Оно може й не мила річ деяким газетам подавати таке же-
рело як "Робочий Народ", щоби часом не заохотили своїх чи-
татів до читаня той часописи, та собі їх не втратити, але не по-
може; за те і перед законом можна відвічати.

Нашому сусідови "Українському Голосови", який також
зійшов на "безредакторію" а якісь молоді, нервові хлопці за-
появляють його ріжкоманітно, насмікаючись до усіх усюдів "вса-
чиною" і пишуть, як справжні на-пів божевільні чорносотен-
ці, скажемо "гуд-бай". Коли "Укр. Голос" "стратив змісли",
то дальше з ним говорити неможливо. Йому треба лікаря; а
се справа його спілки, а не наша.

Дописи.

РОБІТНИЧЕ ВІЧЕ В СТ. КЕТЕРІН, ОНТ.

Заходом місцевого відділу
У.С.Д.П. відбуло ся в нас дня
19-го мая робітниче віче, на ко-
отре прибули т.т.: Т. Корчак, з
Гамілтоу і Т. Корейчук з Ве-
ленд. Віче отворив тов. Т. Ю-
рійчук і покликав на секр. тов.
Я. Савчука. Предсідатель пред-
ставив ціль віча і покликав тов.
Т. Корчака на першого бесідни-
ка. Тов. Т. Корчак в своїй п'ял-
кій двогодинній промові пред-
ставив присутнім досить ши-

року, що таке соціалізм, який
его розвиток і які змаганя.

Дальше тов. Т. Корчак говорив
про російську революцію та по-
яснив присутнім, що такі бо-
жевільні, а хто меншевики і ко-
ди вони розділяти ся. Потім
тов. Т. Корчак представив і за-
дав про кризу, яка надходить
що чотири роки. Він звивав
присутних, щоби вступали в ря-
ди соціал-демокр. партії і ре-
длачували робітничі часопи-
си, як "Р.Н." і "Робітник", бо

творю, щоби спасти себе. Передомноу пекло, а
поза мною револьвер офіцера, приготований
до стрільня. — Зго- стали падуць з висока, з го-
було полишене в такому стані, в якому ми заста-
ри немов важка злива. Пекло і прокляте! Я слі-
по біг і біг і біг аж поки хтось не зловив мене
за плач. "Ми є тут!" — хтось крикнув мені до
уха. "Стой! Чи ти ранений? Погляди: ти може
ранений і сам не знаєш про те?" Я дрожав на
цілїм тілі. "Сдай, то тобі стане лущше; ми та-
кож дрожали". Поволои я трохи успокоїв ся.
Жовніри прибували один за другим; многі з них
були ранені. Коли нас було около сорок,
фельдфебл обняли команду. Офіцирів знова
не було видно ані одного.

Ми пустили ся вперед і минули кілька німець-
ких батерій. Многі з них потерпіли великі втра-
ти. Артилеристи лежали мертві або ранені до-
вкруги своїх зннщених армат. Інші знова не
могли стрільти бо не мали більше амуніції. Ми
спинили ся, щоби відпочити. Деякі артиле-
ристи, котрі не мали "нічого до роботи" їзза
браку амуніції, підійшли до нас. Один фельд-
фебел спитав їх, чому они не стрільють. "Бо
з'ужились артиле. "О так, оно справді немо-
жливо довести амуніції через ту куртину огню".
"Не в тім річ", — відповів артилерист, —
"але вся біда в тім, що її нема вже більше і тому
они не можуть її довести!" А відтак він став гово-
рити: "Ми почали від Neuvechateau гнати Фран-
цузів перед собою як польованих звірів; ми
гнали за ними на глум як дикари. В тій горяч-
ковій погоні з'ужито людей і звірят; всіх зни-

тільки ті часописи ширять спра-
ведливу для робітничої науки.
Другим бесідником був тов.
Т. Корейчук, який говорив про
історію людства. Бесідник гово-
рив дуже ясно і зрозуміло,
за що зівтав нагороджений грі-
мкими оплесками.

Тому ми кличемо вас, укр.
робітники в Ст. Кетерін, зали-
шіть карти і п'ятику, чого з вас
ще багато тримає ся, а вписуй-
те ся в ряди соціал-демократич-
ної партії, бо тільки наука соці-
алізму визволить нас від раб-
ства і поневоленя.

Хай розвиває ся відділ в Ст.
Кетерін і стає до борби з темно-
тою! Хай живе соціалізм!

Я. Савчук, секр.

ДО БОРЬБИ З ТЕМНО- ТОЮ.

Портедж Ля Прері, Ман.

Се гасло повинно заінтересу-
вати кождо робітника і ро-
бітницю, повинно заінтересува-
ти найбільше тих, що працю-
ють в полі чоту на "насушній".
Темнота робітника є найбіль-
шим ворогом його кращого
життя. Але нині робітник почи-
нає вже розуміти, що се є не
справедливо, аби одні зовсім
не працювали а мали всього по-
достатком, а други, щоби пра-
цювали найбільше, найтяжше
і за те мали дїставати лише
стільки, скільки вистарчає на
бїдне жите.

Такий несправедливий поділ
викликає гнів між робітниками
і вони починають організува-
ти ся в ряди робітничої партії і
стають до завзятої боротьби з
володарями сего світа за спра-
ведливість і рівність.

Але нині робітники мають між
собою бодай одного свідомо-
го робітника, котрий розуміє
би, як можна скорше повалити
нинішній несправедливий лад.
І от ми, українські робітники в
сїй місцевості рішили удатись
до Центр. Окружного Коміте-
ту Укр. Соц. Дем. Партії в Ві-
ніпегу, аби він вислав нам од-
ного свідомого робітника, ко-
трий вказав би нам, як поліпши-
ти нашу гїрку робітничу долю.

Сю думку піднесено і рішено в
Тов. "Зоря".

Дня 26-го мая с. р. наше тов.
устроїло велике масове віче, на
котре прибув т. М. Княжевич з
Вініпегу. Вже о другій годін-
і по полудні "Укр. Нар. Дім"
був заповнений робітниками і
робітницями. Тов. М. Княжев-
ський отворив віче і пояснив
присутним його ціль; він занав
рівночасно місце предсідателя
і покликав до слова т. М. Кня-
жевича, який зівтав привітан-
ний довготривалими, ширими
оплесками.

Тов. М. К. у своїй двогодин-
ній, красорічній, зрозумілій,
ширїй і горячїй промові вика-
зав дійсні причини нинішнього
лихолїтя, в яким працююча кля-

сних зелїзних доріг і засобів транспортації не
можна було направити в тих кількох днях. Все
до стрільня. — Зго- стало падуць з висока, з го-
було полишене в такому стані, в якому ми заста-
ри немов важка злива. Пекло і прокляте! Я слі-
по біг і біг і біг аж поки хтось не зловив мене
за плач. "Ми є тут!" — хтось крикнув мені до
уха. "Стой! Чи ти ранений? Погляди: ти може
ранений і сам не знаєш про те?" Я дрожав на
цілїм тілі. "Сдай, то тобі стане лущше; ми та-
кож дрожали". Поволои я трохи успокоїв ся.
Жовніри прибували один за другим; многі з них
були ранені. Коли нас було около сорок,
фельдфебл обняли команду. Офіцирів знова
не було видно ані одного.

До того часу ми мали сїдне довіре до неви-
даной стратегїї нашого "Великого Генерально-
го Штабу", а тепер ось що казали нам. Ми
просто не вірили в се. А однак ми пізнали, що
Французи (як се було видно зі всього довкруги
наш) були в своїм власнім краю, дуже близько
своїй найбільшїй стації, Парижа, і мали знаме-
ниту залїзнодорожну комунікацію. Поза тим
Французи беззастанно спали артилерійним
огнем з армат такого великого калїбру, яких до-
маше не мали ніде не уживали. Все те доводи-
ло до заключеня, що они заняли позиції при-
готовані значно давнїше і що Французські ар-
мати були усталені в такий спосіб, що ми не
могли їх досягнути.

Помимо того, ми все ще вірили, що артиле-
ристиви представляло ся все в знаєдот темнім
світлі. Але скоро, ми мали переконатися про
все лущше.

(Дальше буде.)

Токсдо, Ман.

ЗАМОВЛЯМО "РОБІТНИ-
ЧИЙ КАЛЕНДАР".

Довгоочікуваний "Робітни-
чий Календар" вкїнци появил

ся. Піславши ще наперед на
него гроші, я вже его кілька
днів тому назад отримав і до-
бре переглянув та дещо вже і
перечитав. От і через те ва-
сне хочу подїлитися своєю дум-
кою про него з другими това-
ришами робітниками.

Календар перше всего обме-
стий, бо має аж 216 сторїн дру-
ку самого матеріалу до читаня
(без оголошень). На зверт
представляє ся дуже гарно. На
окладній є зображений робіт-
ник з мозолістими руками,
вдививши ся пильно в книж-
ку. Се є немов захохотує до
кождо робітника, щоби він
брав ся до книжки, до читаня,
бо лише просвїщенїй, свідомий
робітник може вибороти
для себе кращо долю.

Що до літературної вартости
календаря, то вона така бога-
та і цікава, що чисисловати ту
бодай самі заголовки поміш-
них там статей, оповідань, на-
укових і політичних розвідок,
поетїй і т. п. забрало би багато
місця. Крім того є поміщені
в "Роб. Календарі" історія У.С.
Д.П. в Канаді і історія подво-
жїх ті відділів, як також є ре-
відка про У. Ф. С. П. в Злуч.
Державах.

"Робітничий Календар" має
також около 100 великих, май-
же всі на цілу сторону, ілюстра-
цій. Є там всі великі люди з
соціалістичного світа і визна-
чі люди України, є фотографїї
відділів У.С.Д.П. в Канаді
і У. Ф. С. П. в Злуч. Державах
і пребогато інших цікавих ілю-
страцій.

Додати до того книжковий
папір, на яким друкований ка-
лендар, а маємо перед собою
досить чепуру як на зверт так
і цікаву і вартісну під зглядом
літературним книжку.

Сьміло можна сказати, що
подібного рода книжки не так
легко можна де знайти. Вона
мусла коштувати багато пра-
ці і гроша. "Робітничий Ка-
лендар" ся дорожїша книжка
не є звичайним календаром,
що служить лише на один рік.
Він не тратить своєї вартости
за кілька, ба навіть за десять
років. І тому звантїма обов'яз-
ком кождо укр. робітника і
робітницї є купити собі сей ка-
лендар сьчас.

Д. Петрук.

ГРИЦЬКОВИ.

(Як "Ой не ходи Грицьку"
Ой не будуй Грицьку
Черкви ні каплїці,
Бо у них попіш
Плетуть лиш дурниці.

Бу котрий попіца
Добру хавку має,
То штархв їй обманєць:
Най те кождий знає!
Бо кождий попіца
Тее добре знає,
Що він Грицьку дурить
Я з того жите має.

В суботу на "прохїд"
Іде з ним служняця,
В неділью знов дурить
І рабує Грицьку.
Ой Грицьку, Грицьку!
Не слухай попіци,
Берись до науки.
Не вір у дурниці.

Ой Грицьку, Грицьку!
Жаль аж серце крає,
Що Грицьк все працьоє
Я в злиднях проживає.
Ой, коли-ж ти, Грицьку,
Пізнаєш ті блуди,
Шахрайства й злодійства,
Що діють ся всюди?

Діпренко.

8 June: wisai

Число 44

Шарль-Луї Філіпп.

Він почекав, поки ст
Було за чверть сема,
го він з початку не пізна
Вийдїть!

Йому не прийшло с
на старому місці, надуши
Жінка його не здив
що його не було, кожн
ше могла не думат:

— Мабуть се він вер
Вона тримала миску
грудей, добре знайоми
зупи.

Не кажучи ні слова
лець, нахилила голову і,
Не треба було бачит
кала.

Він сїв, спер ся на с
чав дивитись у другий б
Йому було дуже ні
Трое дітей схиливш
ли. Двоє молодших, Л
дять і балакоти про річ
Але старша, Антуан
нав, і яка була занята
знала його, не двилачис
а, і сказала:

— О! це тато!
Вона дуже виросла.
Він так любив її дря
одловіть. Вона не мо
йому руку на плече.

Він у ту-ж мить під
ромлювою і подививши
— А ти вже давно н
хавини!"

Вона завжди ковала
жили всі разом, батько
Він був ковалем. Коли
кня, його жінка мусла
тина приходила поміж
до своїх товаришів: "О
Кожний раз вона дуже с
Він рукою провів по
Як раз в сей момент
вий чоловік.

Батїст Ронде плот
Ларменжа без пояснен
Він підвів ся, як під
сказав:

— Бачиш, се я.
Батїст одловів:
— Сїдай.
Далї додав:

— Я так само, як тво
Потім, тому що вон
житте, вони не довго м
— Ти думаєш, я ма
— А вже ж! У мене,
— Не вже! Бідна А
— Еге-ж. Та хїба се
дїні не стало. Й одвик
Ларменжа одловів:

— Так так... Що ж з
ніякої роботи. Я гадав
й поїхав на заробітки. А
— Так! Тільки в кін
ти її покинув. Але у ко
Помовчали якусь хв
го. Колись вчили ся в о

ПРО СУТЬ К

(Промова Ф.

(Продов

На се питанє одерж
повідь: конституція, се не
нишній закон, вона єст
ю. І зовсім можливо, ме
повіді може криєт ся, щ
Але власне чезет те, щ
повіді неясний, не може
нести багато користі.

питанє: чим ріжнить ся
кона? Ми отже знов ст
що й перет тим. Ми зно
сновний закон", котре
не здасть ся, доки не з
жниця заходить поміж
коном?

Стараймо ся отже зб
спосіб, що розберемо, як
ствяєт ся в тій назві "ос
шими словами: чим осно
жити ся від усього ин
служувати на закон осно

Основний закон мусї
1. бути таким закон
як який инший звичай
їм основний; щоби одна
ном,

2. мусї би він бути
с. є, мусї би виступати
законів, коли власне ма
сновний закон мусить о
звичайних законах під
ником.

3. Але якась річ, що
влодобі виглядати так
сїсть бути такою, якою

Наш Клич в Місяці Червни: \$50.000 на Укр. Робітничий Дім!

8 жовт.
Winnipeg

Шарль-Луї Філіпп.

ВЕРНУВ СЯ.

Він почекав, поки стемніло.
Було за чверть сема, коли він застукав у двері. Голос, яко-го він з початку не пізнав, крикнув з середини:
Вийдіть!
Йому не прийшлося довго шукати клямки; він знайшов її на старому місці, надушив пальцем, одчинив двері і вийшов.
Жінка його не здивувалася. На протязі чотирьох років, його не було, кожного разу, як хтось стукав у двері, вона не могла не думати:
— Мабуть се він вернувся!
Вона тримала миску між колінами і, притуливши хліб до грудей, добре знайомим рухом, різала його на шматочки, до зупи.
Не кажучи ні слова, вона поклала миску та хліб на стілець, нахилила голову і, піднесши фартук, сховала в йому лице. Не треба було бачити її очей, щоб зрозуміти, що вона плакала.
Він сів, сперся на спинку стільця і, не знаходячи мови, почав дивитися у другий бік.
Йому було дуже ніяково.
Троє дітей схилившись над столом, скупчилися коло лямпи. Двоє молодших, Люсієн і Маргеріта, грали в лото. Вони бачили, що ввійшов чоловік, чоловік як всі, котрі приходять і балакають про річ зовсім не цікаві дітям, і грали ся далі.
Але старша, Антуанета, якій тепер десь тринадцятий місяць, і яка була занята коло розкритого зошити, зараз же підняла голову, не дивлячись на те, що він мав тепер велику бороду, і сказала:
— О! це тато!
Вона дуже виростає. У неї були ті самі забавні манери, за які він так любив її дражити бо вона завсігда вміла смішно одповісти. Вона не могла продовжувати свою роботу і підвелася ся. Тому, що він повернувся до неї спиною, вона поклала йому руку на плече.
Він у ту ж мить підняв на неї очі. Антуанета не була соромливою і подивившись на нього, з торжеством сказала:
— А ти вже давно не називав мене "плодом твого кохання"!
Вона завжди ховала ці слова в своїому серці. Коли вони жили всі разом, батько цілими днями не виходив з корчми. Він був ковалем. Коли приходив хто небудь, щоб підкувати коня, його жінка мусіла послати Антуанету за батьком. Дитина приходила поміж паничів, а він побачивши її, звертав ся до своїх товаришів: "Ось моя донька, плід мого кохання"!
Кожний раз вона дуже сердилася.
Він рукою провів по її волоссю, не рішачись поцілувати. Як раз в сей момент розчинили ся двері і в хату ввійшов новий чоловік.
Баттіст Ронде плотник, ввійшов з такою певністю, що Ларменжа без поясненя, зрозумів усе.
Він підвів ся, як підводять ся, коли входить господар і сказав:
— Бачиш, се я.
Баттіст одповів:
— Сідай.
Далі додав:
— Як так само, як твоя жінка, був певний, що ти вернеш ся. Потім, тому що вони були чоловіки, а чоловіки знають життя, вони не довго мовчали. Ларменжа сказав:
— Ти думаєш, я дав маху?
— А вже ж! У мене, чоловіче, вмерла жінка.
— Невже! Бідна Адель вмерла?
— Еге-ж. Та хіба се довго? Запалення легких, тай за три дні не стало. Я одвиг жити сам. Твоя жінка, добра жінка!
Ларменжа одповів:
— Так так... Що ж зробиш, — у мене було стільки довгі, і ніякої роботи. Я гадав, що він потрібний в хаті. Та й поїхав на заробітки. Але міг би написати їй, се також правда.
— Так! Тільки в кінці третього місяця, вона зрозуміла, що ти її покинув. Але у кожного свої гріхи!
Помовчави якусь хвилину. Вони добре знали один одного. Колись вчили ся в одній класі, разом служили в 36-ому ар-

тилерійському полку, в Клермон-Ферані. Ларменжа прийшло се на думку і він сказав:
— Як би хтось сказав нам се, як ми були у війську!
От-так вернувся до дому Ларменжа. Такі слова він сказав.
Сльози не можуть литись без краю. Жінка одняла од лица фартук, взяла супницю на хліб і пішла в сусідню хату, що була за кухню. Антуанета також, бачучи, що не розуміє всього, що говорить ся, пішла за нею.
Чоловіки лишили ся самі один проти другого і Ларменжа сказав:
— Я бачу, що краще б зробив, як би не приїзжав.
Баттіст Ронде одповів:
— Шож було робити! Мусів же ти довідатись, що стало ся з твоєю жінкою та дітьми.
Вони всі були з дитим привітно. Бачучи, що йому не сидити ся на місці, що йому ніяково, і як людині, яка тут ні до чого, хочеть ся втікти, Баттіст Ронде сказав йому:
— Алеж ти повеселюєш ся з нами?
Той згодив ся, бо інакше зробити не міг. Не міг же він пійти до харчевні в своїому селі. Александріна, жінка його, яка вже трохи прийшла до себе, почула слова Баттіста і погодилася з ним. Вона вистромила голову з дверей і попередила, що буде тільки зупа та сир, і що цього мало. Баттіст був добрий чоловік. Він зявив, що в такому разі треба піти купити ковбаси та пляшку вина. Ларменжа, як вже пішло на те, не хотів одстать і вивяз з кишені двадцять су. Він хотів неодмінно купити і собі пляшку, а на те, що лишало ся від франка, хай куплять дітям чогось солодкого. Потім з вичливости додав:
— Я вас примушую тратити ся.
Малі, як тільки почувли, що чужий дядько лишаєт ся вечерати з ними, швидко приборали з столу лото. Вони були задоволені, і навіть хотіли самі розставити тарілки до вечері. Александріна виняла скатерть і застеляла стіл.
Ларменжа запротестував проти цього, але вона сказала:
— Ну, що там! Я маю.
Коби застелив стіл, як того небудь приїде.
Коби вона вернула ся з шинкою, "свинячим сиром", двома пляшками і гісточками, усі сіли за стіл. Ларменжа був дуже голодний. Він просто признав ся в тому, і тих кілька слів, що він бовкнув між їжою, вистарчило, щоб підтримати розмову.
Потім у нього розитували, як він устроював ся, де спав, де їв. Правда, він ще не сказав навіть, що приїхав з Парижу. Слав він в готелю, їв у ресторанах.
Найтрудніше було з латанням, бо дуже важко знайти на се когось небудь. Він робив на Метрополітені. Тут же й пояснив їм, що се таке Метрополітен! Баттіст сказав:
— Еге-ж, у Парижі багатенько людей може побачити всякої роботи.
Вони добре поповіли. Ковбасник був вже не старий Ланжевен, а його син, але ковбаси так само була добра.
Дві пляшки було випито. Коліб Александріна не сказала, що більше не хоче — не вистарчило б, щоб запити сир. От тільки забули купити одну річ — цигар.
Але Ларменжа витягнув ще раз гаманець, вивияв десять су і сказав Антуанеті:
— Слухай, доно, принеси нам дві цигари.
Антуанета була дуже мила дитина. Вона не тільки згодилася пійти, але хотіла щоб і її батько пішов з нею; вона б його провела по місту. Мати мусіла їй сказати:
— Слухай, дай твоєму татові спокій! А сама гляди тут не кажи, що се для нього. Нікому не треба знати, що він тут. Трохи-ліпніше був дуже сумний момент. Се коли укладали дітей. З двома молодшими було легко, вони на столі вже спали. Ларменжа дав кожному по два су. Але вони ні за що не хотіли сказати: "спасибі тату". Вони сказали просто:
— Спасибі!
Коби черга прийшла до Антуанети, вона кинулась до свого батька. Здавало ся, вона мовчала доси для того, щоб зберегти сили, і з більшим виразом закричати:
— Не хочу, щоб він йшов!
Вона притулила ся до його шиї. Мати сказала:
— Чуєш, ти йому більше робиш!
Прийшло ся її одтягати від батька та обіцяти, що він не

пійде.
Ларменжа плакав, Александріна та Баттіст також. Коли Антуанета таки пішла, Баттіст сказав:
— Бачиш сю малу? Так от, кращої не може бути. Я завжди жалів, що вона не моя.
Коби діти були вже в ліжку, всі почали позіхати, бо таки було вже й пізно. Цигари докуривли. Тому, що не було чого пити, робити вже не стало чого.
Ларменжа зрозумів свій обовязок. Він сказав:
— А! Треба всеж таки йти...
Його не затримували.
У нього тільки спитали, як він приїхав. Він приїхав залізницею. Він сказав навіть, що узяв з собою свою валіжку, бо раніше мав намір лишити ся тут. Його жінка проговорила:
— Бач! Було б не ходити! А я вже налагодила своє життя. Не можу ж я справді, то сходитись, то розсодитись.
Всех таки складало ся добре. Він мав поїзд в одинацятій годині. Станція була за шість кілометрів, але не треба було спізнатись, бо поїзд не чекає.
Баттіст сказав йому перед самим відходом, в ту хвилину, коли реземують все, що було сказано:
— От, ти сам бачиш, як ми живемо. Мої меблі тут, одним ліжком більше, ніж було при тобі.
І Баттіст показав усе своє господарство. Хазяїн будинку зробив деякий ремонт. Потім повів Ларменжа в хату, де спали діти. Там змінили шмалери, перебрали камінь, бо він димів. Діти міцно спали. Вони подивили ся на них. Ларменжа не рішив ся їх цілувати, боячись перешкодити їхньому сну. Він пробурмотів:
— Справді, я бачу, що у вас нічогоенько... Він поцілував Александріну, перед тим, як мав пійти; потім, коли Баттіст простягнув йому руку, голосно сказав:
— Ну, поцілуймо ся й ми, брате!
Переклад з французької мови Р. Л.

ДАЛЬШ ЖЕРТВИ НА УКР. РОБ. ДІМ В ВІННІПЕГУ.

НЕ ЗАБУВАЮТЬ ЗА УКР. РОБ. ДІМ В ВІННІПЕГУ.

Елмвуд, Ман.
В неділю, дня 26 мая с.р. відбуло ся в т. П. Панчишака весте, яке випало досить гарно, бо було без жадної тої старо-святської "черемони", де починаєт ся зразу хлібом а кінчить ся потім батлями. Підчас весільної забави зібрані товариші не забули за свій обовязок помічати будові Укр. Роб. Дому, яка вже від кількох днів почала ся. Ми віримо в те, що укр. робітники незадорого побудують той дім, лиш коли хочуть вповнити супроти нього свій обовязок. А нашим обовязком є при кожній нагоді збирати на нього фонди, агітувати між другими робітниками за складанем датків на його будову і пояснювати їм, яке велике значенє має для нас Укр. Роб. Дім, пояснювати робітникам, кілько вони вже набудували будинків за свою кєрвавицю, з яких вони не користують, а користують з них лише їхні п'явки. Отже обовязком всіх робітників є йти за примірком тих товаришів, котрі вже дали свої лепти і дають ще й далі, з кожним днем, на Укр. Роб. Дім в Вінніпегу. І ми зібрані у нашого товариша П. Панчишака в той день, від коли він почав жити з своєю товаришкою-жінкою Франкою Панчишак, даємо свою, хоч не велику але щиршу лепту на Укр. Роб. Дім в Вінніпегу. Жертвували на сю цільні сльдуочі товариші і товаришк:

ПРЕСОВИЙ ФОНД "Р. Н."

Венквер, Б. К.
На лісті прес. фонду "Р. Н." зібрани т. т. І. Томяк і Г. Олійник підчас Червоного Тижня від сльдуочіх товаришів:
І. А. Павчук \$2.00.
По \$1.00: Н. Пішак, П. Лутчак, І. Томяк, М. Слобідник, В. Мельничук, Г. Галіцький, І. Савчук, Ш. Шлиньський, І. Ганушак.
По 50 цнт.: П. Ісаєнко, Т. Зарянок, Г. Олійник, А. Гагалюк, І. Голік, А. Ольшевський, Н. Джулима, Я. Вакалюк, О. Драган, У. Татарин, Т. Ного, І. Сеняків, Смульський, І. Мартин, С. Чорний.
С. Стиний 40 цнт.
По 25 цнт.: В. Семенюк, І. Деренівський, Пані Сиротюк, В. Татарин, Я. Бариський.
По 10 цнт.: А. Мікель, Д. Серенчук, С. Снопан, С. Кобас.
Разом \$20.55
І. Мартин, секр.

кожного укр. робітника в Ст. Катерині є користати з нагоди і учашати на сі відчити.
Заходом нашого відділу будуть відбувати ся кожної неділі, о 2 годині по полудни про пагандрові віча і дискусійні мітінги. — Адміністраційні мітінги відділу відбувають ся кожного другого вітїрка.
Ваш за соціалізм,
Я. Савчук.
(Печатка відділу).

ВІД ДР. КР. ІМ. В. ВІННИЧЕНКА В ВІННІПЕГУ.

Полаєть ся отсім до відома членам Драм. Кружка ім. В. Винниченка в Вінніпегу, що місячні збори згаданого товариства відбудуть ся в неділю, 2 червня, с. р. в Мінокс Гол, 260 1/2 Доферин Евно. Обовязком кожного члена є прибути на сі збори.
Заряд.

ОГОЛОШЕНЄ

Dr D. M. GENOFF
лікар і хірург
в Артура Блэк.
Урадові години від 10 до 11 рано, від 2 до 3 і від 6 до 8, або після зазначеня. Др Жеhoff говорить по українськи.
Телефон: St. John 2614.

ВІД ВІДДІЛУ У.С.П. В СТ. КЕТЕРІН, ОНТ.

В нашом відділі відбувають ся від 20 мая с. р. кожного по-неділка, середі і пятніці відчити на ріжні поучаючі теми, які виголошуют т. Корейчук. На відчити можуть приходити і не члени партії. Тому обовязком

яке він до тепер займав", або навіть: "ми не хочемо признати йому вже більше жадного становища".

Тоді сказав би король по просту так: "Зачеми могли собі згинуть, але фактично я розпоряджаю армією і вона вирішить на мій приказ фактично на мое жаданє комєдант арсеналів і касарень видадуть гармати і артилерія вирішить з ними на вулиці, і я опертий на тій дийській силі не позволю, щоб ви мені назначували иньше становище, ніж те, якого я хочу".

Бачите, мої панове, що король, якого слухає військо і гармати, — що він є частинною конституцій!

Або візьму таке, що Ви скажете: "Нас Пруссаків 18 мільонів. Між тими 18 мільонами мистить ся зникаючо мале число великих посідачів землі зі шляхти. Ми не бачимо причини, задля чого би се зникаючо дрібне число великих посідачів мало мати такий сам вплив, як усі 18 мільонів разом, і творило з себе палату панів, яка рівноважить постанови палати послів, вибраних цілим народом, або й відкидає їх, коли вони що варті". Я припускаю, що Ви так говорючи сказали-б: "ми всі "пани" і не хочемо рішучо жадної спеціальної палати панів".

Тепер, мої панове, великі і високо уроджені посідачі земель не могли-б певно наказати своїм хлопам вирішити проти Вас! Зовсім навпаки, вони імовірно мали-б не мало праці, щоб передісім спасати себе перед своїми хлопам.

Але великі дідичі зі шляхти мали все великий вплив на двір і на короля, і при помочи того впливу так само добре можуть послужити ся військом і гарматами, як коли би сі средства могутости стояли до їх безпосереднього розпорядку.

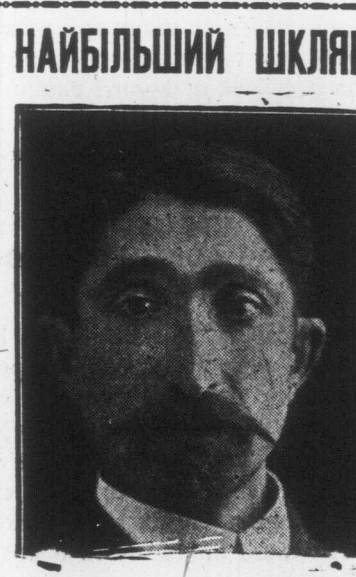
Видите отже, мої панове: шляхта, вплив на дворі і у короля — се також часть конституції.

(Дальше буде).

Table with names and amounts: Ст. Хоронский \$2.00, П. Панчишак 2.00, П. Панчишак 2.00, Г. Корчинский 2.00, В. Кузик 2.00, В. Лучак 1.00, І. Шидловський 1.00, Франка Панчишак 1.00, Н. Панчишак 1.00, С. Собоцький 1.00, Н. Соломчук 0.50, Анаст. Соломчук 0.50. Total \$16.00.

НАЙБІЛЬШИЙ ШКЛЯР

Виробляю першого рода рами. Робота рижної класи. Побільшуванє фотографій є моею спеціальністю. За роботу гарантую. Замовленя з провинції залагодую найточнішє. Ведкий склад шкла до вікні і зеркал. Ціни умірковані.
H. KOHN.
563 Selkirk Ave Winnipeg, Man.

ПРО СУТЬ КОНСТИТУЦІЇ.

(Промова Ф. Ляссала).
(Продовженє).

На се питанє одержимо звичайно таку відповідь: конституція, се не лише закон, як усякий иньший закон, вона єсть основним законом краю. І зовсім можливо, мої панове, що в тій відповіді може криєт ся правда в неяснім вислові. Але власне через те, що спосіб вислову в тій відповіді неясний, не може вона нам так само принести багато користі. Бо тепер вирінає знов питання: чим ріжнить ся закон від основного закону? Ми отже знов стоїмо на тім самим місці, що й перед тим. Ми зискали лише нове ім'я "основний закон", котре нам знов зовсім нінащо не здаєт ся, доки не зможемо сказати, яка ріжниця заходять поміж законом а основним законом?

Стараймо ся отже зблизити ся до річи в той спосіб, що резервуємо, які більше менше ідеї мистить ся в тій назві "основний закон", або иньшими словами: чим основний закон мусів би ріжнит ся від усякого иньшого, коли він має заступувати на назву основного закона.

Основний закон мусів би отже:
1. Бути таким законом, що лежить глибше, як який иньший закон; на се вказує слово "основний"; щоб одначє бути основним законом.
2. мусів би він бути основою иньших законів, с.е. мусів би виступати яко жерело всіх иньших законів, коли власне має творити їх основу. Основний закон мусить отже бути ві всіх иньших звичайних законах підставовим, ділаючим чинником.
3. Але яка річ, що має основу, не може по влодобі виглядати так або инакше, лише мусить бути такою, якою єсть. Пі основа не тер-

пить того, щоб вона була иньшою. Лише щось неоснованє а тим самим і припадкове може бути не лише таким, яким є, але також і инакшим.

Що одначє має основу, мусить конечно бути таким, яким єсть. Пр. планети посідають певний рух. Сей рух або має якусь основу, що керує ним, або не має жадної. Коли-б не мав жадної, то був би рухом припадковим і міг би одної хвилі устати. Коли він одначє має якусь основу, імено, як кажуть природознавці, силу притягання сонця, то тим самим сказано, що сей рух планет як раз через сю основу, с.е. притягаючу силу сонця, єсть означений і управлений в той спосіб, що не може бути иньшим, як єсть. Отже в представлено основі лежить понятє "діяльної конечности", творчої сили, котра щось нею самою основанє робить тим, чим воно, власнє єсть.

Коли отже конституція єсть основним законом якогось краю, то він був би — і тут, мої панове, проблюскує нам перший промінь світла — таким чимось, що треба-б ще більше означити або, як ми тимчасово знайшли, діяльною силою, котра всі правні урядженя і всі иньші закони, які видають ся в тім краю, робить конечно тим, чим вони якраз є, так що від тепер жадні иньші закони в тім краю не можуть бути видавані, як лиш власнє ті.

Але чи є щось таке в якійсь краю, мої панове — і при тім питаню зачинає збільна світло для нас в повні проблюскувати — чи є щось таке в якійсь краю, якась така нормальна, діяльна сила, котра на всі ті закони, які в тім краю видають ся, впливає так, що вони в певних границях стають ся такими, якими єсть, а не инакшими?

Певно, мої панове, щось так єсть, а тим чимось не є ніщо иньше, як діяльні відносини сили, що існують серед даної суспільности.
Діяльні відносини сили, що існують серед даної суспільности, се та чинно ділаюча сила, що

Діпренко.

РОБІТНИЧИЙ ГРІШ НА РОБІТНИЧИЙ ДІМ В ВІННІПЕГУ!

